

Bewonersonderzoek naar het recycle-tarief 2023

8 september 2023

Inhoudsopgave

Inleiding.....	3
Samenvatting.....	3
Conclusies en aanbevelingen	5

Inleiding

Voor u liggen de resultaten van de Peiling Recycle-tarief gemeente Velsen 2023.

Sinds 1 januari 2023 werkt gemeente Velsen met een recycle-tarief. Dit betekent dat inwoners een vast bedrag betalen voor het afval dat zij weggooien en daarnaast een bedrag voor iedere zak restafval die zij aanbieden.

Voordat de gemeente een besluit nam over de invoering van het recycle-tarief, heeft zij een onderzoek uitgevoerd onder inwoners: wat vinden zij er van? Het onderzoek liet zien dat inwoners gemengd tegenover invoering van het recycle-tarief stonden.

De gemeente is benieuwd hoe inwoners er nu over denken, een half jaar na de invoering. De afgelopen maanden heeft de gemeente daarom voor de tweede keer een bewonersonderzoek uitgevoerd. Ook dit onderzoek stond open voor alle inwoners van Velsen. Het is actief onder de aandacht gebracht van het burgerpanel, via sociale media en de gemeentelijke infopagina. Inwoners konden reageren van 26 juli tot en met 4 september 2023.

Er zijn in totaal 2898 reacties binnengekomen. Dit is een mooie respons waar de gemeente de deelnemers dan ook hartelijk voor wil bedanken.

In dit rapport staan de uitkomsten van het onderzoek. Het onderzoek is onderdeel van de input voor de raadsessie over het recycle-tarief op 14 september 2023.

Hierna volgt een samenvatting van dat deel van het onderzoek dat voor 14 september van belang is en worden de uitkomsten waar mogelijk vergeleken met 2021. In de bijlage staat het volledige onderzoek inclusief een samenvatting van de open vragen die gesteld zijn.

Samenvatting

- 79% van de deelnemers vindt betere afvalscheiding redelijk tot zeer belangrijk. In 2021 vond 80% het best tot erg belangrijk.
- 70% van de deelnemers vindt het redelijk tot zeer belangrijk om zelf invloed te hebben op hun afvalkosten. In 2021 vond 75% het best tot erg belangrijk.
- 50% vindt het (zeer) slecht dat de gemeente het recycle-tarief heeft ingevoerd. 25% is neutraal en 24% vindt het (zeer) goed dat de gemeente het recycle-tarief heeft ingevoerd. 2% heeft geen mening of weet het niet. In 2021 was dat ongeveer hetzelfde: 50% van de deelnemers vond het beslist geen goed idee als de gemeente het recycle-tarief in zou voeren. 8% vond het een uitstekend idee, 35% vond het een goed idee onder bepaalde voorwaarden. 6% wist het niet.
- Deelnemers aan het onderzoek noemen als belangrijkste voordelen van het recycle-tarief: Eerlijker systeem (wie vaker restafval weggooit betaalt meer) (39%); Goed voor het milieu

(34%) en Goedkoper (7%). Andere voordelen die zij in de open ruimte noemen zijn: 'bewustwording van de kosten van afvalverwerking' en 'toename van milieubewustzijn'. 43% ziet geen voordelen.

- Als belangrijkste nadelen noemen zij: er staat vaker restafval naast containers (zwerfvuil) (71%), veel mensen gooien restafval in de verkeerde container (49%), mijn afvalstoffenheffing wordt duurder (30%) en afval scheiden is veel werk (14%). Andere nadelen die men noemt zijn onder andere: onhygiënische omstandigheden en stank, ongedierte en zwerfafval, problemen voor specifieke groepen en nadelen die te maken hebben met het aantal containers en ophaalmomenten.
- Wat betreft het tegengaan van afval: 52% vindt dat de gemeente en HVC (ruim) onvoldoende doen tegen afval naast containers tegenover 36% die hier neutraal tot (ruim) voldoende tegenover staat. 12% geeft geen antwoord of heeft geen mening.
- 72% vond dat hij/zij/hen goed geïnformeerd was/wordt over het recycle-tarief. Een op de vijf vond van niet (22%). Kijken we naar de drie belangrijkste (financiële) wijzigingen, dan zien we dat de meeste deelnemers daar wel juiste kennis over hadden.
- De deelnemers hebben vele suggesties en tips voor de gemeente en HVC met betrekking tot afval. In de bijlage is een samenvatting van deze suggesties en tips terug te lezen. Om de omvang van het rapport te beperken, wordt het totaal aan bijdragen separaat beschikbaar gesteld.

Voor een juiste interpretatie van bovenstaande uitkomsten is het van belang rekening te houden met het gegeven dat:

- het recycle-tarief pas enkele maanden loopt. De Velsenaren moeten dus nog hun eerste afvalstoffenheffing ontvangen;
- er sprake is van een mooie spreiding van de deelnemers over alle wijken en kernen van Velsen en de belangrijkste leeftijdsgroepen. Tegelijkertijd zijn niet alle inwoners even goed in het panel vertegenwoordigd: enerzijds doordat de leeftijd hoger is dan gemiddeld en Driehuis en IJmuiden zijn oververtegenwoordigd in het onderzoek. Anderzijds doordat het onderzoek in het Nederlands en digitaal is afgenomen;
- de uitkomsten van onderzoek altijd gekleurd kunnen worden door de uiteenlopende redenen die mensen hebben om niet of juist wel mee te doen.

Bovenstaande was niet anders in het onderzoek van 2021.

Conclusies en aanbevelingen

Het onderzoek laat zien dat de inwoners net als in 2021 gemengd tegenover invoering van het recycle-tarief staan met restafval naast containers als grootste zorgpunt.

Gezien de fase van de invoering van het recycle-tarief is het aan te bevelen om het onderzoek te herhalen als inwoners zich een volledig beeld hebben kunnen vormen.

Gezien dat het draagvlak voor het recycle-tarief nog verbeterd kan worden, kan de gemeente de suggesties van inwoners benutten voor verbetering.

COLOFON

Contactpersonen: Jiri de Waal

Uitgave van: Team Informatie gemeente Velsen

E mail: onderzoek@velsen.nl

Onderzoekers: Carlijne Philips en Nelleke van den Broek Honingh

Publicatiedatum: 8 september 2023

Bijlage: overzicht vragen en antwoorden

Sinds 1 januari 2023 werkt gemeente Velsen met een recycle-tarief. Dit betekent dat inwoners een vast bedrag betalen voor het afval dat zij weggooien en daarnaast een bedrag voor iedere zak restafval die zij aanbieden.

Voordat de gemeente een besluit nam over de invoering van het recycle-tarief, heeft zij een onderzoek uitgevoerd onder inwoners: wat vinden zij er van? Het onderzoek liet zien dat inwoners gemengd tegenover invoering van het recycle-tarief stonden.

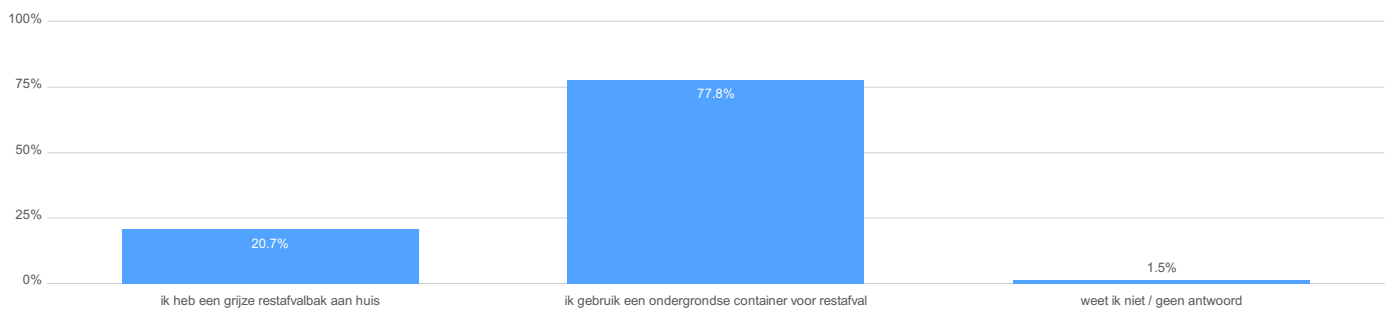
De gemeente is benieuwd hoe inwoners er een half jaar na de invoering over denken. De afgelopen maanden heeft de gemeente daarom voor de tweede keer een bewonersonderzoek uitgevoerd. Ook dit onderzoek stond open voor alle inwoners van Velsen. Het is actief onder de aandacht gebracht van het burgerpanel, via sociale media en de gemeentelijke infopagina. Inwoners konden reageren van 26 juli tot en met 4 september 2023.

Er zijn in totaal 2898 reacties binnengekomen. Dit is een mooie respons waar de gemeente de deelnemers dan ook hartelijk voor wil bedanken.

In deze bijlage vindt u de resultaten van het onderzoek.

Hoe biedt u restafval aan?

Het merendeel van de respondenten biedt het restafval aan bij een ondergrondse container (78%). Een op de vijf respondenten heeft een grijze rolcontainer aan huis voor het restafval.

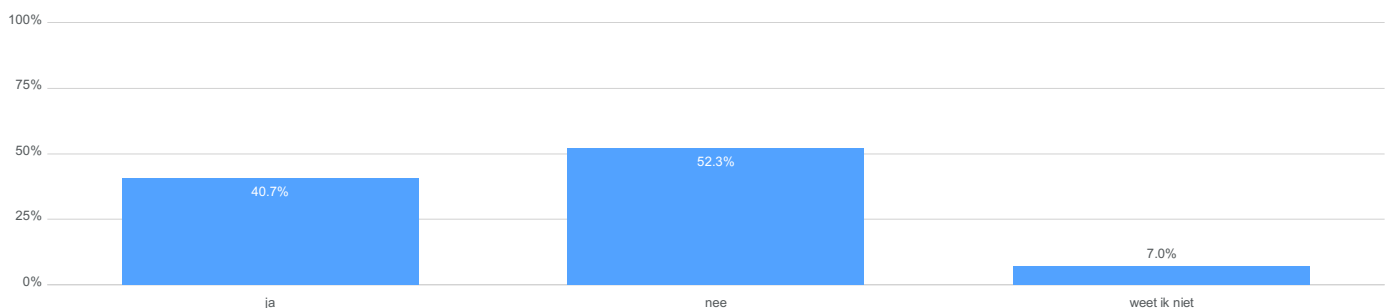
Observaties

Totaal

2,898

Zou u uw restafval naar een ondergrondse container willen brengen als die 250 meter ver staat (3 minuten lopen)?

In de vorige vraag zagen we dat 21% van alle respondenten een grijze restafvalbak aan huis heeft. 41% van hen zou wel 250 meter willen lopen om restafval naar een ondergrondse container te brengen. 52% wil dat niet. 7% weet het niet.

Observaties

Totaal

599

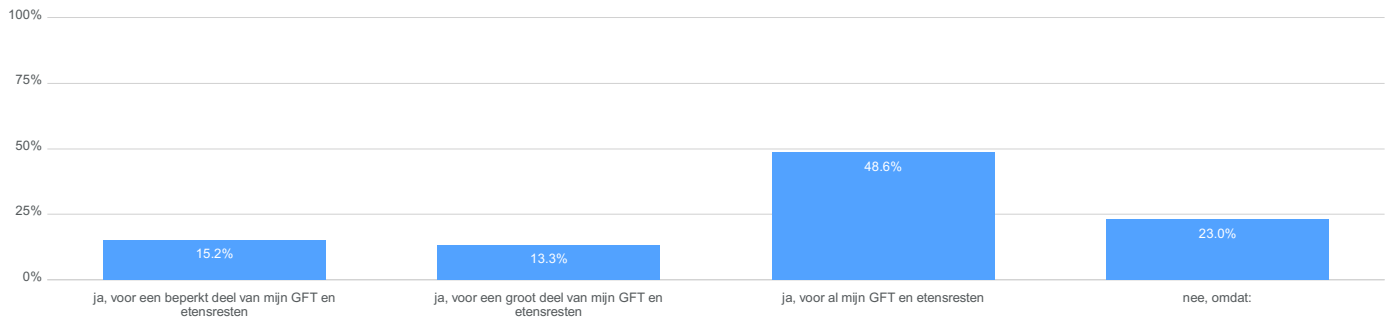
Vragen voor hoogbouwbewoners

De volgende drie vragen zijn alleen beantwoord door hoogbouwbewoners.

Bij hoogbouw staan sinds dit jaar containers voor het scheiden van groente-, fruit-, tuinafval en etensresten (GFT en etensresten). Gebruikt u deze containers?

Bijna de helft van de hoogbouwbewoners brengt al het GFT-afval en etensresten naar de aparte containers. 13% brengt een groot deel en 15% een beperkt deel. Al met al maakt 77% gebruik van de speciale containers. 23% doet dat niet.

Redenen die deelnemers noemen om geen gebruik te maken van speciale GFT containers zijn o.a: te weinig GFT-afval, ruimtegebrek, hygiënische zorgen, de afstand tot containers; geen toegang tot GFT-container; te veel gedoe. Sommigen hebben een andere oplossing (bijvoorbeeld een compostbak).

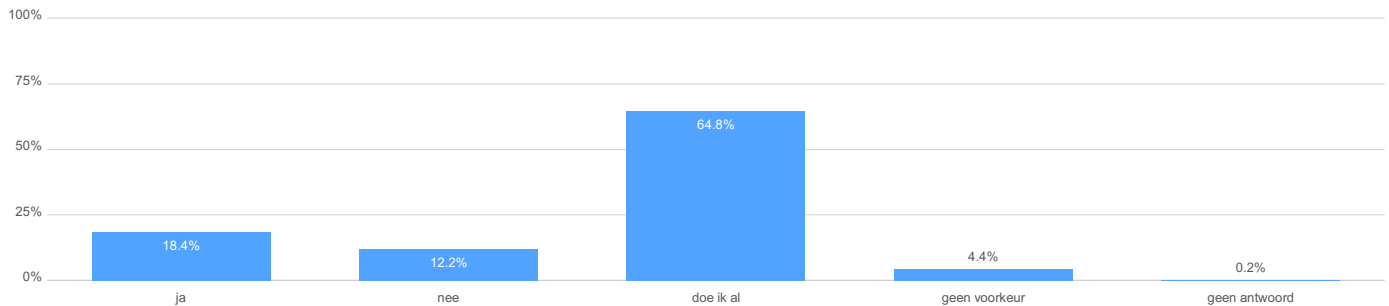
Observaties

Totaal

640

Zou u graag ook uw plastic, blik en drinkpakken (PBD) willen scheiden?

12% antwoordt hierop 'nee'. 65% doet het al en 18% zou het wel willen doen.

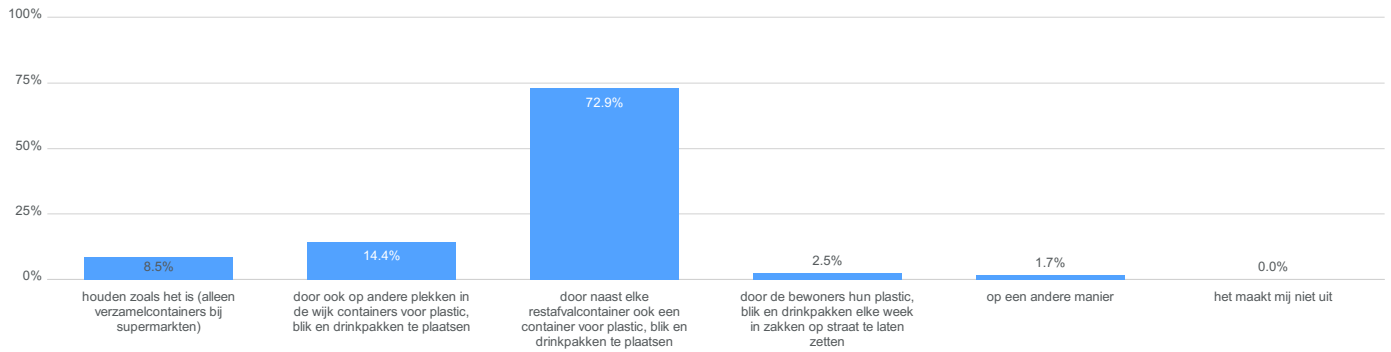
Observaties

Totaal

640

Welke manier van plastic, blik en drinkpakken inzamelen heeft uw voorkeur?

18% van de hoogbouwbezoekers wil wel plastic, blik en drinkpakken gaan scheiden, zo bleek uit de vorige vraag. 73% van deze groep (dus 13% van de hoogbouwbezoekers in dit onderzoek), wil daarvoor liefst een aparte container naast elke restafvalcontainer. 9% wil het graag houden bij het oude, dus alleen verzamelcontainers bij supermarkten. 14% ziet liefst ook op andere plekken in de wijk een container voor dit afval. Vrijwel niemand heeft voorkeur voor de optie om plastic, blik en drinkpakken wekelijks in plastic zakken langs de weg te zetten (3%)

Observaties

Totaal

118

Vragen voor alle deelnemers

De volgende vragen zijn beantwoord door alle 2898 deelnemers van het onderzoek.

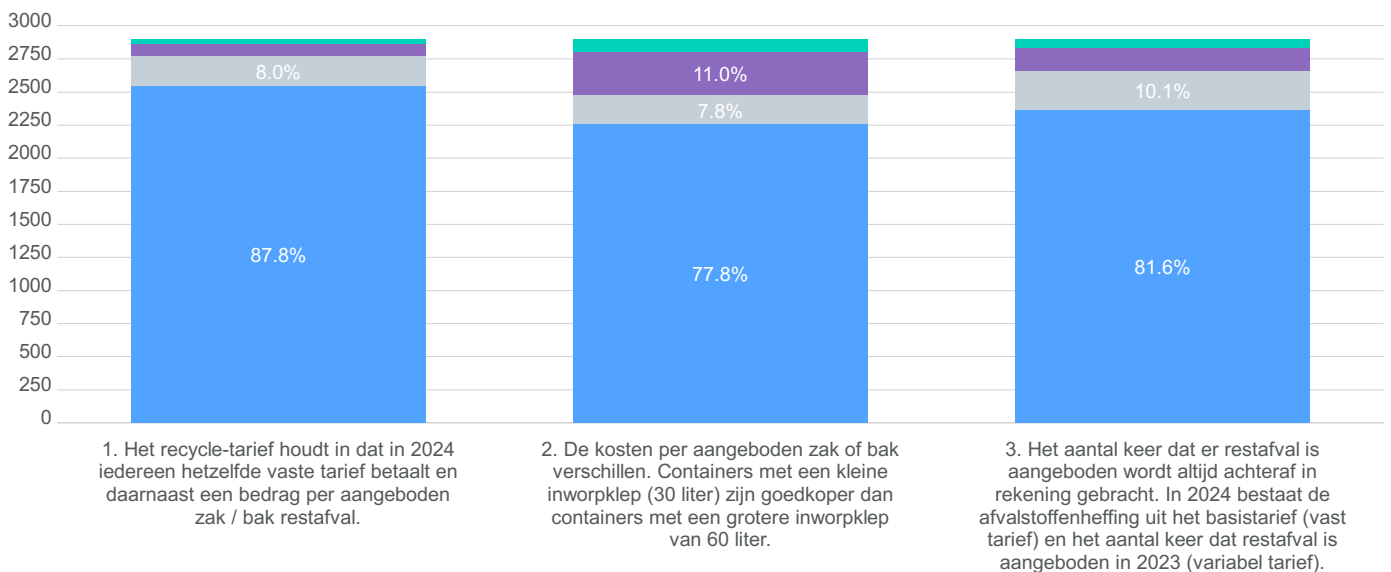
Door de invoering van het recycle-tarief verandert de afvalstoffenheffing. Was u op de hoogte van onderstaande drie veranderingen?

De respondenten geven in meerderheid aan dat zij op de hoogte zijn van de drie veranderingen die zij kregen voorgelegd.

88% weet dat iedereen in 2024 hetzelfde vaste tarief betaalt en daarnaast een bedrag per aangeboden zak / bak afval. 8% weet dit gedeeltelijk. 3% weet het niet.

78% weet dat de kosten per aangeboden zak of bak verschillen en dat containers met een kleine inworpklep goedkoper zijn dan die met een grote. 8% weet dit gedeeltelijk en 11% weet dit niet. Daarmee is deze verandering het minst goed bekend van de drie.

82% weet dat de rekening achteraf komt: in 2024 bestaat de afvalstoffenheffing uit het basistarief (vast tarief) en het aantal keer dat restafval is aangeboden in 2023 (variabel tarief). 10% weet dit gedeeltelijk. 6% weet dit niet.

Observaties

Totaal

2,898

- ja
- gedeeltelijk
- nee
- weet ik niet / geen antwoord

Vindt u dat u goed geïnformeerd bent/wordt over het recycle-tarief?

Ruim 70% vindt dat de informatievoorziening goed is. 22% vindt van niet.

Respondenten die vinden dat zij niet goed geïnformeerd zijn/worden, verwijzen daarbij naar verschillende punten.

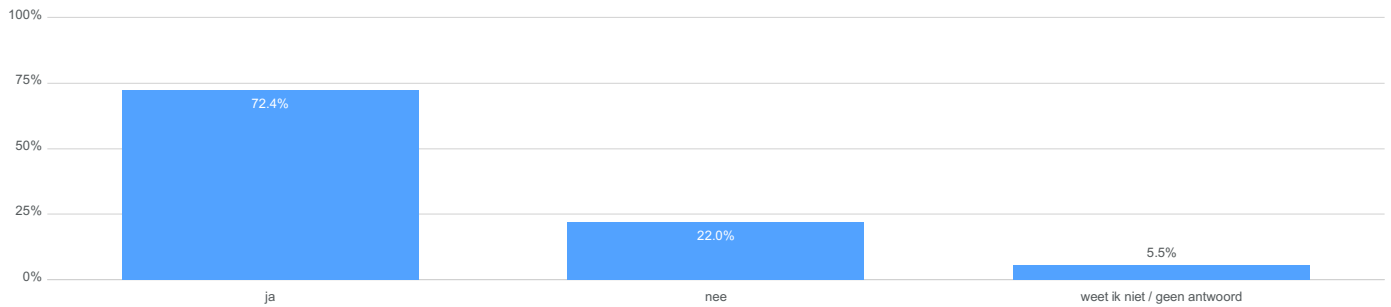
Zo geeft een aantal mensen aan dat de communicatie vanuit de gemeente en het reinigingsbedrijf onduidelijk was. Ze hadden moeite om de tarieven, de verschillen tussen 30 en 60 liter containers, en de startdatum van het nieuwe tariefsysteem te begrijpen.

Sommige mensen waren verrast door de kosten die ze moesten betalen en begrepen niet goed hoe de tarieven werden berekend, vooral het variabele tarief per keer dat ze de bak aan de straat zetten.

Een aantal vindt dat niet duidelijk werd aangegeven welke containers geschikt waren voor 30 liter zakken en welke voor 60 liter zakken. Dit leidde tot verwarring over welk tarief ze moesten betalen.

Sommige mensen waren onzeker over hoe medisch afval moest worden behandeld en vroegen om meer informatie hierover.

Sommige deelnemers geven aan dat ze niet het gevoel hadden dat ze werden betrokken bij de besluitvorming en dat er weinig ruimte was voor inspraak.

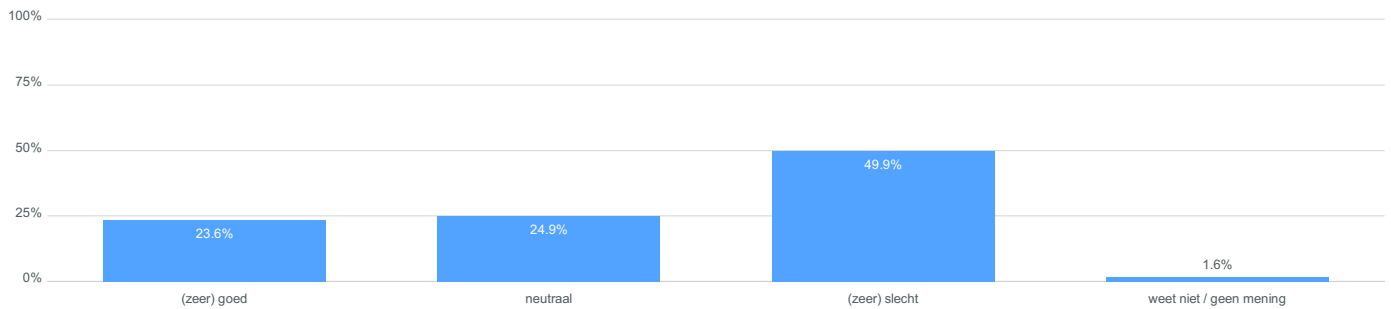
Observaties

Totaal

2,898

Wat vindt u ervan dat gemeente Velsen het recycle-tarief heeft ingevoerd?

50% vindt het een (zeer) slecht idee dat gemeente Velsen het recycle-tarief heeft ingevoerd. 24% vindt het een (zeer) goed idee en 25% is neutraal.

Observaties

Totaal

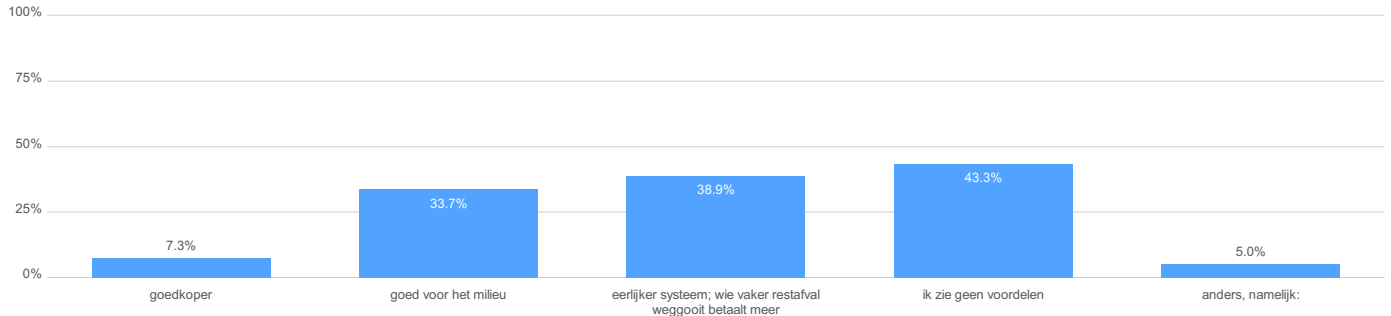
2,898

Wat vindt u de belangrijkste voordelen van het recycle-tarief?

Meerdere antwoorden mogelijk

Als belangrijkste voordeel wordt genoemd dat het systeem eerlijker is: wie vaker restafval weggooit betaalt meer (39%). Daarna noemde de deelnemers het milieu als belangrijkste reden (34%). Een kleine groep geeft aan dat het goedkoper wordt (7%). 43% ziet geen voordelen.

Bij 'anders, namelijk' wordt daarnaast nog genoemd dat het recycle-tarief bijdraagt aan bewustwording en gedragsverandering: "Mensen worden zich meer bewust van de kosten van afvalverwerking.", "Het zorgt ervoor dat mensen bewuster met hun afval omgaan.", "Het afval wordt beter gescheiden.", "Het is een goede opstap naar meer circulaire omgang met grondstoffen."

Observaties

Totaal

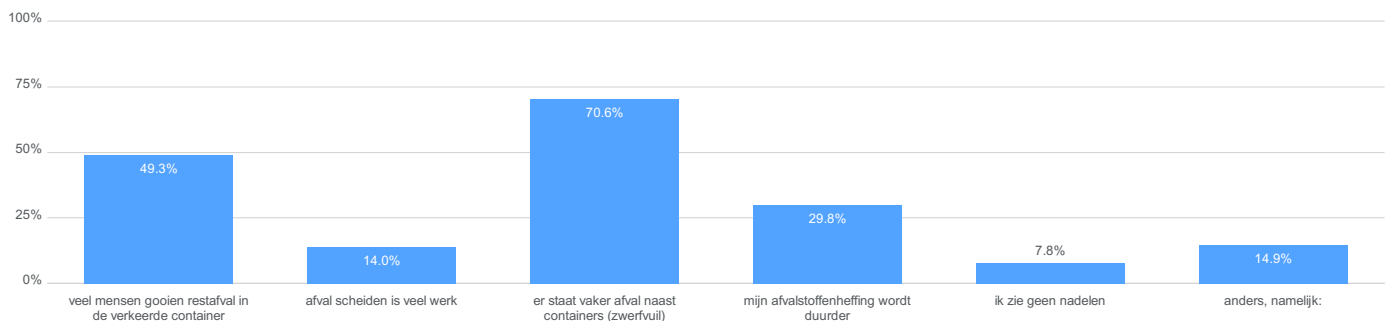
2,898

Wat vindt u de belangrijkste nadelen van het recycle-tarief?

Meerdere antwoorden mogelijk

Als belangrijkste nadelen noemen de deelnemers dat er vaker afval naast containers staat (zwerfvuil) (71%) en dat veel mensen het restafval in de verkeerde container gooien (49%). Daarna volgen 'mijn afvalstoffenheffing wordt duurder' (30%) en 'afval scheiden is veel werk' (14%). 8% ziet geen nadelen. Bij 'anders, namelijk' worden als belangrijkste nadelen ondermeer genoemd:

1. Onhygiënische omstandigheden en stank: "Wij hebben veel meer vliegen in huis daar we minder vaak afval wegbrengen. Het is onhygiënisch, vooral met warm weer."
2. Ongedierte en zwerfafval: "Sinds het invoeren van het tarief is zwerfafval toegenomen doordat bewoners hun zakken naast de container neerzetten waardoor beesten deze open scheuren. Ratten lopen gewoon op straat."
3. Problemen voor specifieke groepen: "Voor ouderen is het vaak moeilijk om ver met hun afval te moeten lopen.", "Voor grote (mantelzorg)gezinnen wordt het duurder: ook met optimaal scheiden van afval ontkom je niet aan elke keer grijsbak laten legen.", "Praktisch gezien kan je niet alles apart in huis opslaan als je klein woont of in een flat. ..."
4. Nadelen die te maken hebben met het aantal containers en ophaalmomenten: "Scheiding betekent dat sommige bakken sneller vol raken. Aantal ophaal momenten is dan niet altijd toereikend.", "Onvoldoende 30L restafval containers. + ik wil dan ook containers voor het overige afval.", "Wij hebben alleen de mogelijkheid tot het weggoien van 60 liter zakken waardoor ik alsnog duurder uit ben."

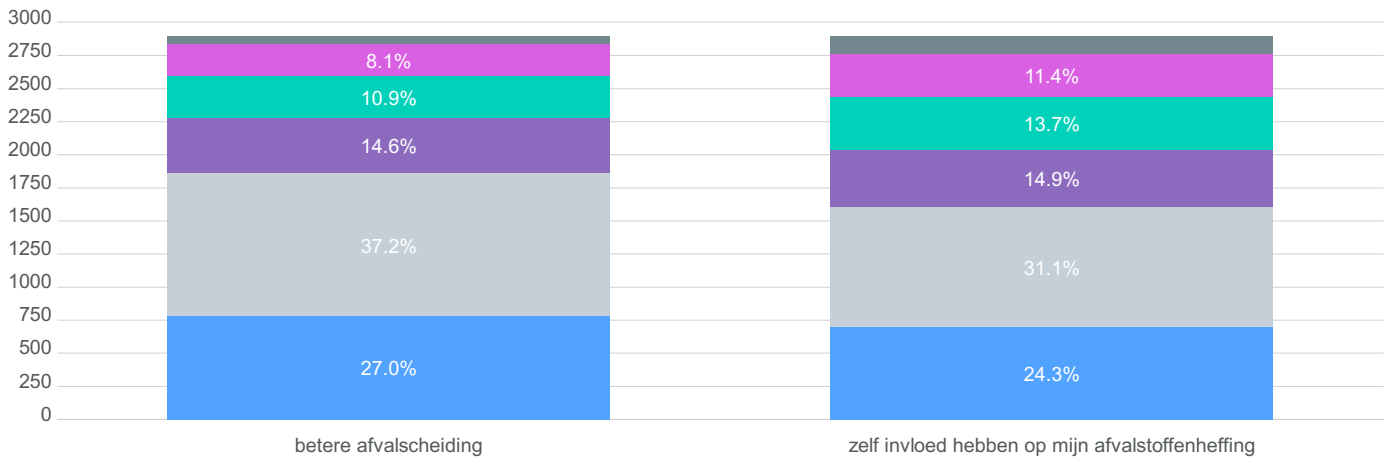
Observaties

Totaal

2,898

In hoeverre zijn de volgende onderwerpen voor u belangrijk?

De cijfers laten zien dat 'betere afvalscheiding' voor 79% van de deelnemers redelijk tot zeer belangrijk is. 19% vindt dit enigszins of onbelangrijk. Zelf invloed hebben op de eigen afvalstoffenheffing is voor 70% redelijk tot zeer belangrijk. 25% vindt dit enigszins of onbelangrijk.

Observaties

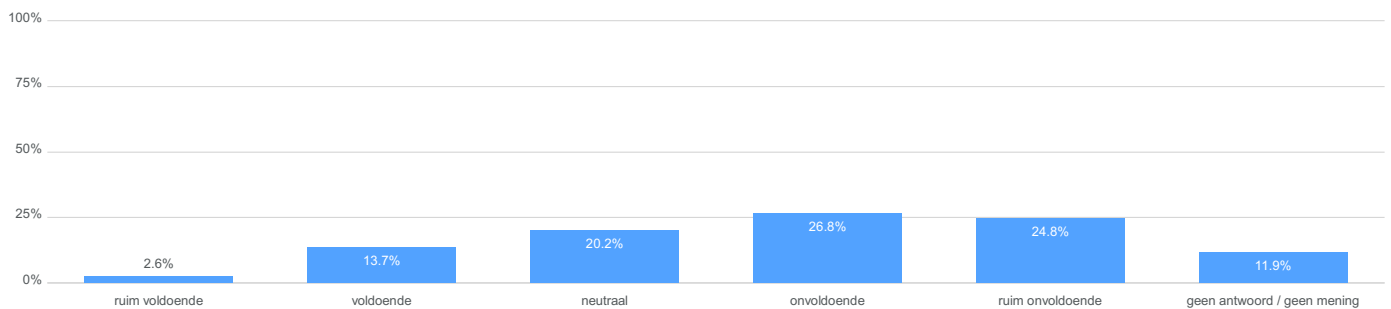
Totaal

2,898

- zeer belangrijk
- belangrijk
- redelijk belangrijk
- enigszins belangrijk
- onbelangrijk
- weet ik niet / geen antwoord

Vindt u dat de gemeente en HVC voldoende doen tegen afval naast containers?

15% vindt dat de gemeente (ruim) voldoende doet tegen afval naast containers. 52% vindt dat de gemeente en HVC (ruim) onvoldoende doen tegen afval naast containers. 20% is neutraal. 12% geeft geen antwoord of heeft geen mening.

Observaties

Totaal

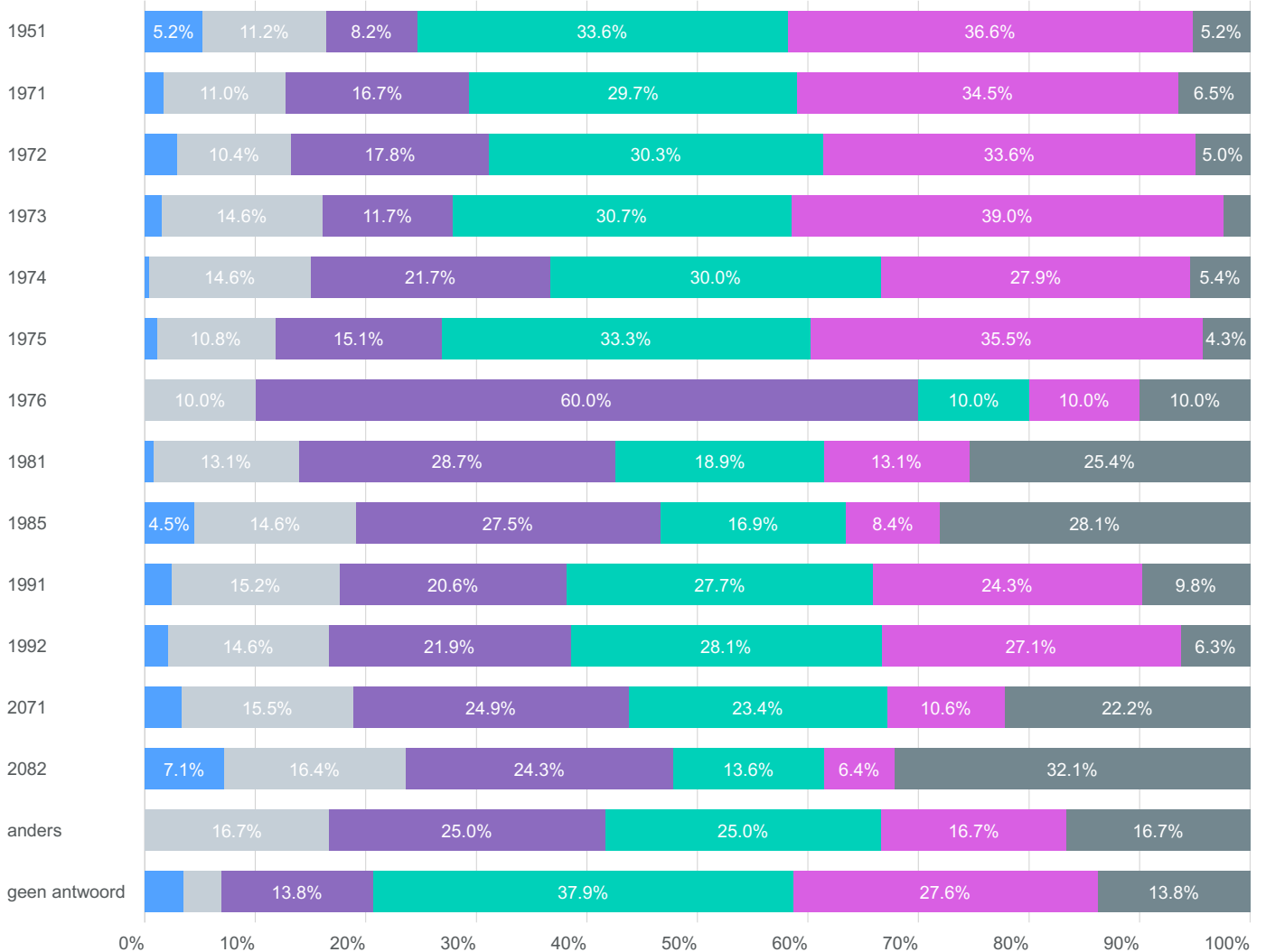
2,898

Vindt u dat de gemeente en HVC voldoende doen tegen afval naast containers? naar postcodegebied.

Hieronder staat per postcodegebied of de gemeente en HVC voldoende doen tegen afval naast containers volgens de bewoners. De bovenste balk (1951) is Velsen Noord. De vijf balken daaronder (1971-1976) gaan over IJmuiden gevolgd door Velsen-Zuid (1981). Driehuis (1985), Velsbroek (1991 en 1992), Santpoort-Noord (2071) en Santpoort-Zuid (2082) sluiten af. Voor de duidelijkheid staat onder de grafiek een kaart met de postcodegebieden van Velsen.

De kernen waar relatief het vaakst 'ruim voldoende' wordt gegeven zijn: Santpoort-Zuid, Velsen-Noord en Driehuis.

De gebieden waar relatief het vaakst 'ruim onvoldoende' als antwoord wordt gegeven zijn: Zeewijk in IJmuiden, Velsen-Noord en de wijk IJmuiden-Noord.

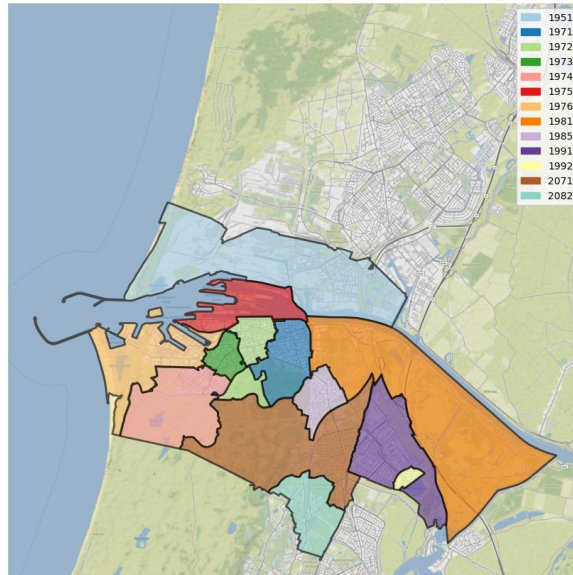
Observaties

Totaal

2,898

- ruim voldoende
- voldoende
- neutraal
- onvoldoende
- ruim onvoldoende
- geen antwoord / geen mening

Locatie van de postcodegebieden

Kaart van de 13 postcodes binnen de gemeente Velsen, 2022, AlleCijfers.nl
© Kaartdata van het CBS & ESRI Nederland, kaartachtergrond van Stamen & OSM.

Deelnemers denken mee

O oplossingen, tips of verzoeken die deelnemers geven:

Verbeter de ophaalfrequentie en beschikbaarheid van containers.

Zorg voor meer 30-liter restafvalcontainers.

Maak de kosten en opbrengsten van het tarief transparanter voor de burgers.

Neem speciale maatregelen voor ouderen, gehandicapten en grote gezinnen.

Overweeg een beloningssysteem voor goed afvalscheiden.

Verhoog de frequentie van het ophalen van plastic en GFT-afval.

Verbeter handhaving tegen zwerfafval en illegale afvaldumping.

Overweeg alternatieve systemen voor afvalscheiding die minder ruimte in beslag nemen.

Communiceer de voordelen van afvalscheiding en milieubewust gedrag duidelijk naar de burgers.

Geef tussentijds inzicht in hoe vaak je afval hebt weggebracht.

Geef meer duidelijkheid (instructies) over het gebruik van GFT container en Plastic container en waar de verschillende afval containers in de buurt staan.

Herzie de tariefstructuur om eerlijker te zijn voor specifieke groepen en individuele huishoudens.

Overweeg restafval containers om te zetten naar plastic, glas en papier.

Zorg voor betere aanduidingen voor kleine zakken

Zorg voor centrale afvalscheiding naderhand.

Wees duidelijk over de locaties van de afvalcontainers en de regels met betrekking tot afval scheiden.

Mensen willen geïnformeerd worden over hoe ze kunnen bijdragen aan het succes van het systeem. Biedt die informatie.

Onderstaande quotes illustreren hoe de deelnemers hebben meegedacht.

"Mijn voorstel is om kosten per gewicht in rekening te brengen en niet per aangeboden zak."

"De bakken worden te weinig geleegd, wat stank en geuroverlast veroorzaakt."

"Er zou bij ons een 30 liter container moeten staan (flat), er staat een 60 liter."

Aandachtspunten die worden meegegeven:

"Als je klein woont heb geen ruimte om alles te scheiden."

"Mensen gaan hopelijk bewuster afval scheiden, maar anderen dumpen het elders."

Kritiek op het tariefsysteem:

"Het lijkt eerlijker, maar feiten moeten uitwijzen of dit middel dat doel ook behalen."

"Het lijkt eerlijk, maar je ziet dat mensen op andere manieren hun restafval nu dumpen."

Er is ook een oproep tot meer voorlichting en bewustwording:

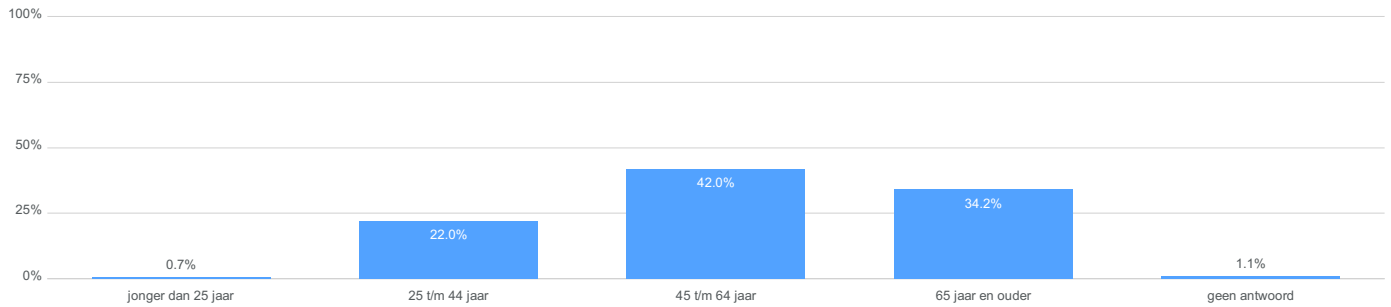
"De kern van het probleem onderzoeken met behulp van verschillende betrouwbare bronnen."

"Discussie moet gaan over afvalscheiding niet over tarief."

Achtergrondkenmerken van de respondenten

Tot welke leeftijdscategorie behoort u?

Deze figuur laat zien hoe de leeftijdsverdeling van de respondenten is. Duidelijk is dat er vrijwel geen jongeren meededen. Als we de andere leeftijdscategorieën met die van heel Velsen vergelijken, dan valt op dat aan dit onderzoek relatief veel 65+-ers meededen, relatief weinig 25-44 jarigen en een bijna vergelijkbaar aandeel 45-64 jarigen.

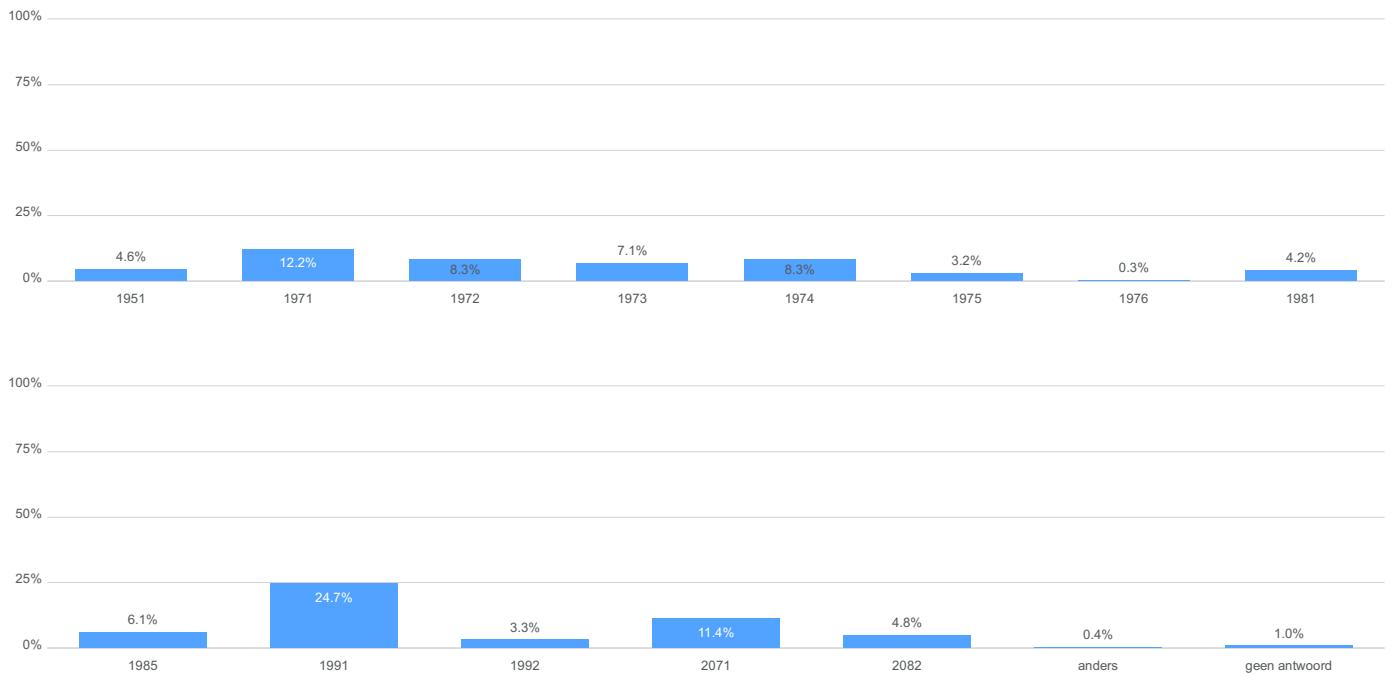
Observaties

Totaal

2,898

Wat zijn de vier cijfers van uw postcode?

Driehuis en IJmuiden zijn iets sterker vertegenwoordigd dat te verwachten op basis van inwonersaantal.

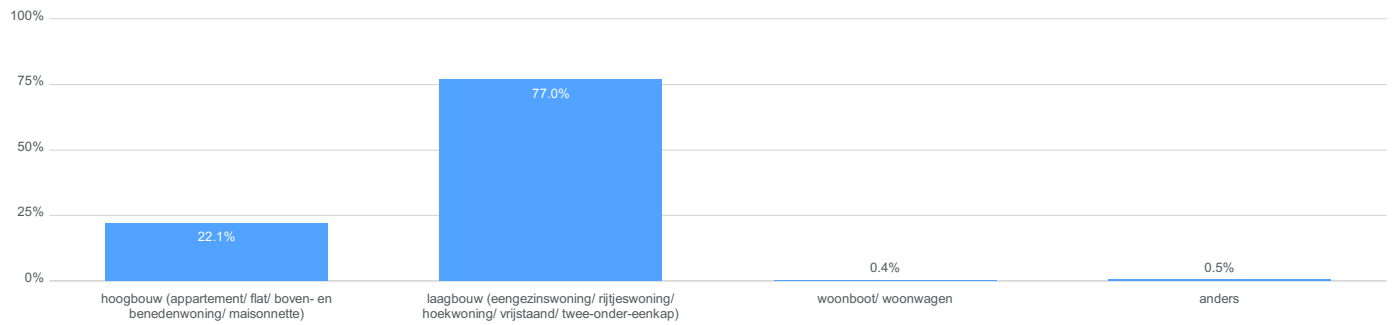
Observaties

Totaal

2,898

In wat voor type woning woont u?

Ruim driekwart van de respondenten woont in een laagbouwwooning. 22% woont in een hoogbouwwooning.

Observaties

Totaal

2,898